

Standpunt gemeente

- In Herwijnen stond al sinds de jaren '70 een civiele radar van de LVNL. LVNL wilde het radarstation Herwijnen sluiten. Dat bood Defensie kans deze locatie in 2016 over te nemen.
- Oorspronkelijke gemeente Lingewaal wilde aanvankelijk meewerken; er werd zelfs een **anterieure overeenkomst** gesloten.
- In **2017–2018** kwamen **inwoners-zorgen over straling** sterk naar voren.
- In oktober 2018 besloot de gemeenteraad niet mee te werken aan wijziging van het bestemmingsplan.
- Na fusie in **2019** nam **gemeente West Betuwe** dit standpunt (unaniem) over en **weigert sindsdien medewerking** aan de komst van het radarstation.

Bezwaren (inhoudelijk) betoogt door inwoners: straling straling straling

- Omwonenden **zorgen over gezondheidsrisico's** (door straling, geluid). Dit was reden voor de gemeenteraad om niet in te stemmen met komst radar.
- In zienswijzenprocedure (2024) speelde **flora- en fauna-eisen** ook een rol; ILT stelde extra eisen waardoor een Verklaring van geen bezwaar van de RVO nodig was.
- Omwonenden hebben bij eerdere inspraakrondes (2017–2018) vooral ingezet op:
 - gezondheidsrisico's,
 - aantasting leefomgeving,
 - twijfels over alternatieven.
- Stichting [Niet nog een radar Herwijnen](#)
 - *Een SMART-L radar is een radar die permanent zogeheten hoogfrequente pulsstraling uitzendt. De Wereldgezondheidsorganisatie benadrukt dat langdurige blootstelling aan deze vorm van straling moet worden vermeden. Experts geven aan dat een dergelijke stralingsbron zo ver mogelijk van de bewoonde wereld af hoort te staan.*
 - *De minimale grens van de radar tot aan woningen is 1500 meter. De radar wordt in Herwijnen op 900 meter van het dorp gebouwd, waarbij sommige woningen zelfs op 300 meter van de radar staan.*

- *in Herwijnen ook al een radar van het KNMI staat en er jaarlijks minimaal 150.000 schepen, allen voorzien van radar, over de Waal achter het dorp langs varen.*
- Overzicht debat over straling op de [website](#) (kanker, hartziekten); aanhalen / afvallen van kennisautoriteiten

NB: de Stichting wordt in de toekomst financieel ondersteunt door gemeente West Betuwe ivm gezamenlijke belang

Raad van State

- In 2019 coördinatie besluit StasDef voor Radar Herwijnen
- Met als gevolg 20 februari 2025 positieve omgevingsvergunningverlening 'Radar Herwijnen', vastgesteld door MinVRO, MinI&W, (MinDef StasDef // kabinet).
- Bezwaar bij RVS door omwonden, raad + College B&W, Stichting Niet nog een Radar in Herwijnen.
- Vraag die bij de RvS voorlicht: Is de Procedure coordinatiebesluit correct toegepast?
- Bezwaarmakers betogen dat de vereiste instemming van Tweede Kamer ontbreekt.
- 12 november 2025 [uitspraak](#): RVS stelt vast dat expliciete toestemming Tweede Kamer ontbreekt. Daardoor had StasDef de Rijkscoördinatieregeling niet mogen inzetten.
- Vervolg:
 - Uitspraak Inhoudelijk bezwaar omgevingsvergunning à Rechtbank Gelderland.
 - Uitspraak procedureel bezwaar Rijksinpassingsplan à Afdeling bestuursrechtspraak RVS (voor zomer 2026)

Waar waren wij provincie in dit proces?

- **Oktober 2020: (formele) [reactie](#) voorontwerp Rijksinpassingsplan**
 - Provincie geeft aan dat de locatie past binnen de kernkwaliteiten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en dat het plan deze waarden niet aantast.
 - Provincie adviseert het Rijk wel om **AERIUS-berekening** te doen en betrokken te worden bij eventuele voorttoets/onderzoek indien depositie optreedt.

- Provincie benadrukt de **zware impact van de rijkscoördinatieregeling**, maar erkent dat het **nationale belang dit rechtvaardigt**.
 - *” We gaan ervan uit dat u de gemeente West-Betuwe en omwonenden goed blijft informeren en betrekken, om een goede en gezonde leefomgeving te garanderen ”*
- In **2022** was Gelderland met Noord-Brabant, Utrecht en Zuid-Holland gevraagd een aantal (ca 10) mogelijke locaties te beoordelen als locatiealternatieven. Tijdens dat traject, waarbij provincies hebben samengewerkt, *“ kwam Defensie eroverheen met Herwijnen als keuze ”*. De gezamenlijke actie op verzoek van Defensie werd daarmee dus ingehaald (Defensie werd hierin niet bepaald als communicatief ervaren door ambtenaren provincies).
- In juni 2022 werd bij betrokken ambtenaren bekend dat Defensie de Rijkscoördinatieregeling gaat gebruiken voor de bouw van een nieuwe radar in Herwijnen. Met de komst van deze tweede SMART-L radar kon de landelijke dekking worden gegarandeerd.
- Voorafgaand aan besluit omgevingsvergunning door I&W (=onder de Rijkscoördinatieregeling, op basis van rijkscoördinatiebesluit van 2019) ambtelijk contact over de formaliteiten van de Rijkscoördinatieregeling.
 - Doel defensie was formele bevestiging dat Defensie/Rvb de provincie formeel gekend/gezien is in proces.
- Provincie is verder geen belanghebbende in deze. Wel zijn wij samen met provincies Utrecht en N-Brabant gevraagd om met defensie samen te werken om locaties te onderzoeken, waaronder Herwijnen. Terwijl dit liep heeft Defensie Herwijnen als voorkeurslocatie aangewezen, zonder verdere afstemming met provincie Gelderland.
- • In de RCR procedure heeft de provincie een adviesrol gehad in het kader van vooroverleg (3.1.1 advies). Hierin is aangegeven dat we geen redenen hebben om tegen deze ontwikkeling te zijn, maar vroegen wel aandacht voor onze bezorgde burgers in de gemeente West-Betuwe.

Overige info:

- Woo verzoek 2023 (defensie provincie gekend als belanghebbende) [Documenten bij besluit Woo-verzoek over militair radarstation Herwijnen | Publicatie | Rijksoverheid.nl](#)
- RCR: Het ontwerp-Rijksinpassingsplan en ontwerpbesluit hebben in mei 2024 ter inzage gelegd met de mogelijkheid een zienswijze in te dienen. In het ontwerpbesluit heeft defensie de geluidsmetingen van een vergelijkbare radar in Wier (Fryslân) gebruikt voor de onderbouwing.

TIJDLIJN RADAR HERWIJNEN

Jaren 70 – 2015

- Jaren '70 – Civiele LVNL-radar staat in Herwijnen.
- 2015 – LVNL staakt gebruik; bebouwing later gesloopt.

2016

- Defensie koopt locatie Herwijnen en sluit met toenmalige gemeente Lingewaal een anterieure overeenkomst (gemeente werkt mee aan bestemmingsplanherziening).

2017–2018

- Inwoners en stichting beginnen protesten over straling/gezondheid/geluid/alternatieven.
- Oktober 2018 – Gemeenteraad Lingewaal besluit niet mee te werken aan bestemmingsplanwijziging.

2019

- Fusie → gemeente West Betuwe neemt het “nee-standpunt” over en weigert verdere medewerking.
- Defensie schakelt over op Rijkscoördinatieregeling (RCR).
- Eerste en Tweede Kamer stemmen in met het coördinatiebesluit (2019).

2020

- Mei 2020 – Ontwerp RCR-stukken lagen ter inzage.
- Oktober 2020 – Provincie Gelderland brengt formeel 3.1.1-advies uit

2021

- Rijksvastgoedbedrijf maakt stap 1 en 2 alternatievenonderzoek openbaar (verfijnd zoekgebied).
- Provincies Gelderland, Utrecht, Brabant, Zuid-Holland gevraagd mee te denken over ca. 10 alternatieven. Nog tijdens proces wordt Herwijnen eenzijdig door defensie aangemerkt als definitieve voorkeurslocatie.

2022

- Juni 2022 – Kabinet besluit de RCR te hervatten (Herwijnen meest geschikt).
- Provincies *verbaasd* dat Defensie besluitvorming versnelt zonder afstemming, terwijl locatieonderzoek nog liep (ambtelijk).

2023

- Woo-verzoek openbaar: provincie is formele adviseur, geen juridisch belanghebbende.
- Debat eerste kamer nav Woo documenten.
- Stichting “Niet Nog Een Radar in Herwijnen” en omwonenden blijven bezwaar aankondigen.

2024

- Mei 2024 – Ontwerp-Rijksinpassingsplan + ontwerpbesluiten ter inzage.
- Zienswijzen: opnieuw bezwaren over straling, geluid, alternatieven; gemeente blijft tegen.
- ILT eist aanvullende VVGB flora & fauna van RVO → vertraagt het definitieve besluit.
- 20 december 2024 – Staatssecretaris meldt vertraging; definitieve vergunning wordt 1e kwartaal 2025 verwacht.

2025

- 20 februari 2025 – Positieve omgevingsvergunning “Radar Herwijnen” vastgesteld (MinVRO, MinI&W, MinDef).
- Omwonenden, gemeente en Stichting stellen beroep in bij Raad van State: RvS-procedure start Was de RCR correct toegepast
- Defensie wil starten met bouw, vergunning aanvraag bij gemeente voor aanpassing inrit.
- **September 2025:** Defensie start zonder vergunning met aanpassing inrit om bouwmaterieel te starten.

12 november 2025 – Raad van State:

- Oordeelt dat expliciete instemming van de Tweede Kamer ontbreekt.
- Conclusie: Rijkscoördinatieregeling had niet gebruikt mogen worden.
- Vervolgstappen na uitspraak:
- Inhoudelijke bezwaren tegen omgevingsvergunning → Rechtbank Gelderland.
- Procedurele bezwaren tegen Rijksinpassingsplan → RvS opnieuw, uitspraak vóór zomer 2026.

Rol provincie — overzicht in tijd

- 2016 – Locatie in provincie, maar gemeente bevoegd gezag.
- 2017–2018 – Indirect betrokken via regionale discussies.

- Oktober 2020 – Provincie geeft formeel advies op voorontwerp RCR-plan (3.1.1-advies)
- 2021–2022 – Provincie denk mee in alternatievenonderzoek
- Juni 2022 – Provincie wordt geïnformeerd dat Defensie RCR inzet voor locatie Herwijnen
- 2023–2024 – Provincie formeel geen partij in procedure; volgt vanuit afstand.
- 2025 – RvS-procedure loopt; provincie is geen formele procespartij.